

Modul/Kurs sillabusi
O'zbek yozma
matnining taraqqiyot
bosqichlari

70230301 –
Matnshunoslik va adabiy
manbashunoslik

Adabiy
manbashunoslik va
matnshunoslik
kafedrasi

Kurs:	<i>O'zbek yozma matning taraqqiyot bosqichlari</i>
Kurs turi:	<i>tanlov fan</i>
Kurs kodi:	3020'YMTB4
Yil:	2021-2022
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	<i>kunduzgi</i>
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	60
Seminarlar	
Laboratoriya ishi	-
Mustaqil ta'lim	150
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	<i>Og'zaki, test</i>
Kurs tili:	<i>Uzbek</i>

Kurs maqsadi (KM)	
KM1	matn tarixi tushunchasining nazariy masalalari yuzasidan magistrlarda analitik mushohada va muhim xulosalar chiqar olish haqida
KM2	matnning tashqi va ichki jihatlarini bir-biriga bog'liq, butun holda ko'ra bilish, talqinda qat'iy kom'leks analiz yondashuv uslubiga amal qilish
KM3	isloh qilinish sabablari, mazkur yozuvda bitilgan manbalarni bugungi kunda tutgan o'rni hamda ularni amalga tatbiq etish ko'nikmasini shakllantirish.

Kursni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	matn va talqin muammolari bo'yicha magistrlarda germeneytik mushohada tabiati haqida o'rgatish
2	Matnshunoslik va manbashunoslikka oid qo'lyozmalar bilan tanishtirish

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	matnlarni o'qitishda zamonaviy metod va usullarni qo'llash, talabalarning og'zaki va yozma nutq malakalarini o'stirishning shakl va usullarini jalb qila olish

TN2	o'qish, yozish, arab imlosidagi qo'lyozma, toshbosma gazeta, jurnal va ilmiy asarlarni o'qishga, ulardan o'zlarining ilmiy faoliyatlari davomida zarur bo'lgan axborotlarni olishga o'rgatish
TN3	matn tarixini Sharq va jahon adabiyoti kontekstida qarash lozimligini uqtirish, egallangan bilim va malakani umumma'naviyatini rivojlantirish yo'lida amaliyotga tatbiq etish
TN4	Og'zaki va yozma nutq o'stirish mashg'ulotlarini aniq va maqsadli tashkil eta olish
TN5	Talabalarni aqliy rivojlantirish, ularning ilmiy dunyoqarashini kengaytirish, mantiqiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish

Kurs mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Yozuv tarixi
M2	Markaziy Osiyoda eng qadimgi yozuv madaniyati taraqqiyot tamoyillari
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Qadimgi arab tili alifbosi. Ko'fiy xati.
A2	Arab hijoiy (alfavit) harflarining alohida shaklda yozilishi, grafik o'lchamlarini amaliy tarzda belgilab ko'rsatish. Arab xat turlarining eng qadimgi ma'qaliy xati haqida
A3	Nasx xati asosida Ba,ta,sa, yo harflarining yetkachi bo'lgan holda boshq harflar bilan murakkab (qo'shib) yozilishi.
A4	Jim,ha, xa harflarining yetkachi bo'lgan holda boshq harflar bilan murakkab (qo'shib) yozilishi.
A5	Sin va shin harflarining yetkachi bo'lgan holda boshq harflar bilan murakkab (qo'shib) yozilishi.
Mashg'ulotlar shakli: Seminar (S)	
S1	
S2	
S3	
S4	
Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil ta'lim (M.t)	
M.t 1	Rayxoniy xatining grafik o'lchovlari haqida ma'ruza
M.t 2	Suls xat turi imkoniyatlari
M.t 3	Rayhoniy xat turida ijod qilgan usta xattotlar
M.t 4	Nasta'liq xat turining paydo bo'lish sabablari
M.t 5	Arab xat turlarini o'zaro farqlashning foydalari
M.t 6	Biror qo'lyozma manbani yoki kitobni yaratilisha ishtirok etuvchi hunarmandlar, ularning xizmat turlari

M.t 7	Riq'a xat turining iste'mol doirasi
M.t 8	Xatot (kotib) qalamini yasash, ularning turlari
M.t 9	Nasx xati turining ahamiyati
M.t 10	Riq'a xat turining iste'mol doirasi

Asosiy adabiyotlar	
1	Alisher Navoiy. To‘la asarlar to‘plami. O‘n jildlik. –T.: G‘afur G‘ulom nomidagi NMIU, 2011. 1-10 j.
2	Сирожиддинов Ш. Алишер Навоий. Манбаларнинг қиёсий-типологик, текстологик таҳлили. –Т.: Академнашр, 2011. –326 б.
3	Ҳабибуллаев А. Адабий манбашунослик ва матншунослик. – Т.: Тошкент Давлат Шарқшунослик институти, 2000. – 172 б
Tavsiya qilinadigan qo‘shimcha adabiyotlar	
1	И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Т.: Маънавият, 2008.
2	Ш. Мирзиёев. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: Ўзбекистон, 2016.
3	Алишер Навоий. Насойим ул-муҳаббат. Илмий-танқидий матн. (Тайёрловчи Ҳ.Исломий), –Т.: Мовароуннаҳр, 2011.– 426 б.
4	Shleyermaxer F. Germenevtika. –SPb.: Yevropeyskiy dom, 2004, – S.13.
5	Yo‘ldoshev M. Badiiy matn lingvopoetikasi. Т.: Fan, 2008. –160 б.
6	Zohidov R. “So‘fi Olloyor hikoyatlari”. –Т.: Muharrir, 2011. –141 б.
Internet manbalari	
1	http://uza.uz/oz/documents/alisher-navoiy-nomidagi-toshkent-davlat-zbek-tili-va-adabiye-13-05-2016
2	http://kutubxona.uz
3	http://literature.uz
4	http://ziyonet.uz
5	http://alisher navoiy.uz

Дастур муаллифлари:	Shukurova Zilola Yusufovna
E-mail:	shukurovazilola@navoiy-uni.uz
Ташкилот:	Amaliy filologiya fakulteti, adabiy manbashunoslik va matnshunoslik kafedrası
Sana:	27.08.2021

Kafedra mudiri

R. Zohidov